

Domae Vijesti.

Obozna vijest. Namjesnik potpredsjednik, gosp. Oskar pl. Lobmeyr, prispiet će danas iz Trsta u Pulu u pratnji kotarskog glavara g. Geze Minach.

Objava. Uslijed namjesništvene naredbe može se dozvoliti ustup u zemaljsku bolnicu u Puli onim osobama, koje hoće da posjete bolesnike tek onda, ako mogu liječnikom potvrdno dokazati, da su iz početka rata bile uspješno ili potpuno ne cijepljene protiv kozice.

Upraba zemaljskih jezika kod zemaljskih urada u Istri. Zemaljska uprava komisija u Poreču prihvatila je dneva 12. o. m. j., zaključak, po kojemu ravnopravnost zemaljskih jezika Istre, zajedniče člankom 19. državnog temeljnog zakona dneva 21. decembra 1867. D. z. L. 42. imade da bude praktično provedena u svim istarskim zemaljskim uređima. Prema ovome zaključku svi podnesci, sastavljeni u hrvatskom jeziku, predani kod rečenih urada, imadu da već od sada budu po mogućnosti i pisanu u hrvatskom i talijanskom jeziku, koje sada stoje na raspolaganje i riješeni u hrvatskom jeziku. Činovnicima ovih urada, koji nisu jošje vješti hrvatskom jeziku, dan je rok od godine dana da nauče ovaj jezik. Pri promaknuću činovnika će se osobito paziti na poznavanje obaju zemaljskih jezika.

Za družbu. U počast blagopok. ravnatelja Antona Štrka darovao je njegov bratučad pomorski kapetan u Voloskom, g. Viktor Tomičić K 30—

Gosp. Ante Svrlijeza, ravnatelj parobrodarstva na Rijeci, darovao je u istu vrijedu K 30— Druženbe ravnateljstvo zahvaljuje ovime plemenitim darovateljima!

Iz Banovine.

Zaklada iz ratne invalida. Iz Zagreba javljaju: Zagrebački kanonik Ivančan utemeljio je zakladu od 10.000 kruna za ratne invalide općina Zabok, Stenjevac i Sesvete.

Zabranjeno kupovanje živeznih namirnica izvan tržišta. Kr. redarst. povjerenstvo za grad Zagreb opazilo je, da građanstvo unatoč izdanim zaštom u kupovanju živeznih namirnica na kolodvorima i na ulicama, te da nadalje kod svih jutarnjih vlakova dočekuje seljactvo i na putu kupuje živezne namirnice. Upozoruje se s toga građanstvo, da se toga izbjigne, jer će se prekršitelji kazniti prema banskoj naredbi.

Iz Dalmacije.

Umrla majka kipara Rendica. „Hrvatski“ javljaju iz Supetra na Braču, da je ondje preminula majka kipara Ivana Rendica, te braću mu, Vidka i Jerka, darovavši rodom Gosposrednje, rodila se godine 1815., a udala 1838. Umrla je dakle u dobi od 101. godine. Pokoj joj duši, dok našem umjetniku Ivanu i njegovoj braći naše sačuaeće.

† **Dvorski savjetnik Mihovil Zavadal,** zemaljski nadzornik za srednje škole u Dalmaciji, umro je u ponedjeljnik, 12. o. m. j. u jutro u šesdesetoj godini života svoga.

Dvorski savjetnik Zavadal bijaše čovjek zlatna srca; životu pošten i pravedan, po čudni blag i miran, u radu razuman i vješt; sve je ove svojke riječke vrijedno velikom smjernošću u javnom i sukromnom životu. Slovenac rodom, došao je otrog dvadeset godina iz Pazina odnosno Celja u Dalmaciju i pazio je zavoli.

Godine 1898 bi javkan na jedno od najodličnijih mjesta u školskoj upravi, na uzvisio mjesto školskog nadzornika za srednje zavode u Dalmaciji, gdje je sve do zadnjeg dana svoju službu vršno, savjestivo i odgovorno, vrijedno i savjesno teške posve svoga zvanja.

Uvijek je nastojao da, radeći složno s učiteljskim zborem, postigne u što većoj mjeri vruće željkovanu svrhu, da srednje škole u Dalmaciji budu podavale pokrajini i državi poštene učene i značajne ljude, čestite državljanke.

I kao školski nadzornik uživao je Zavadal poštovanje i ljubav svojih, koja go poznavahu, bez razlike strana i političke rodnosti.

S Mihovilem Zavadalom sčeznula je karakteristična mikrovrna ličnost sa školskog polja; ali mnogobrojni njegovi davnii učenici spominjat će se uvijek sa zahvalnošću njegovih mudrih nauka i njegova blaga srca; nastavnici, sudrugovi njegovi, neće nigda zaboraviti njegovu iskrenost i značajnost, njegovi podložnici njegovu blagost i pravednost.

Beograd od 1717. do 1739. godine. (Izvod iz jedne historijske s'dije Todorca Stefanovića-Vilova o'g.)

Poznato je, da je poslije osvojenja Beograda pod princom Evgenijem Savojskim 1717. g. i poslije zaključenja pomiraveckog mira 1718. g. Beograd ponova sagradjen i utvrđen i da je ovaj rad oko restauracije grada i tvrđave trajao od 1723., kada je pod tadašnjim guvernerom Srbije i predsjednikom tako zvane Srpske Administracije maršalom Aleksandrom Württembergkim položen kamen temeljac ovom utvrđenju, pa sve do 1736., kad je pod upravom F. Z. M. grofa Maullaja dovršeno ovo djelo. Kako je sad izgledao Beograd pred sam rat od 1737. 1738., i pred groćanski bitku, kojom je završeno ova kampanja?

Beogradska utvrđenja bila su neobično jaka i opasivala su grad i tvrđavu od Save do Dunava sa čitavim nizom sandežva, bastijona i kapija. Ova utvrđenja stala su oko 20 milijuna forinti; svota, koja je onda značila vrlo mnogo. Utvrđenja su gradjena po sistemu čuvenog francuskog generala

Radi njegova marna i vješta službovanja u svojstvu zem. školskog nadzornika, na kojem je položio tako lijepo razvio svoje izvanredne sposobnosti i vrline, bio je 1907. god. odlukom redoljezne krune III. razreda, a 1913. mu je podijeljen naziv i karaka dvorskog savjetnika; iste god. S. O. Papa podijelio mu je komendu reda Sv. Silvestra.

Na glas o njegovoj smrti, svi koji su ga poznavali okupit će se u duhu oko njegova groba, da začu mir njegovu penetu, a duši, zanesenoj za isinom i pravdom, za napretkom i srećom narodnom, da kliknu: pokoj vječni!

Umjesna opaska. „Hrvatska Kruma“ opaza, da se u svim dalmatinskim školama naš jezik službeno nazivlje nastavnim, pa se pita, kada će se konačno nađežni odlučiti na veliko milosrdje, da se jeziku dade ono ime, kojim je pri porodu otkršten, te dozvoliti dijeti hrvatskoga naroda u Dalmaciji da ga smiju i nauče nazivati hrvatskim?

Razne Vijesti.

Zabranjeni listovi. Iz Sarajeva javljaju: Bosansko-hercegovačka vlada zabranila je distribuiranje listova „Sa Suisse“, koji izlazi u Zenevi i „Obraz“, koji izlazi u New Yorku.

Kruna i komadi od 10 i 20 filira. Nekoji listovi donose vijest, da će se sa srpnja poivsti iz prometa kruna i komadi od 10 i 20 filira, te da će biti zamjenjeni novim vesom sa novim grbom.

Posjećivanje vojničkih bolnica. Becke novine donose naredbu austri. ministra unutarnjih posla, prema kojoj će biti dozvoljen posjet u vojničke bolnice samo onim osobama, koje dokazu, da su iz cijepljene protiv kozica u godini 1914, 1915. i 1916.

Pišite zarobjenicima dopisnice. Dokazano je, da pisma, određena za zarobljenike, dolaze redovito k svom cilju do dva mjeseca kasnije nego li dopisnica. To je dalo povoda središnjem obavješnom uredu, da uputi roditelje, znance i prijatelje zarobljenika, da se u svem dopisivanju sa zarobljenicima služe dopisnicama, a ne listovima. Uzrok sporijem putovanju listova leži jedino u cenzuri; dok cenze naime pročita i otri-pred jedan list, može biti gotov sa 6 do 10 dopisnicima. Pišite dakle zarobjenicima samo dopisnice, i to sasna u kratko.

Grof Tisza o poljskom pitanju. U ugarsko-hrvatskom državnom saboru iznio je grof Julije Andrássy poljsko pitanje, naglasivši, da protjeranja Rusia s poljskoga područja ne smije značiti osvogjenost tih krajeva, već oslobodjenje. Na taj govor grofa Andrássy upozorio je ministar grf Tisza na to, da je i njemački državni kancelar izjavio, da se riješenje poljskoga pitanja mora izvršiti jedino sporazumno s Austro-Ugarskom monarhijom. Ministarski je predsjednik uvjeravao, da će se zauzimati svi pozvani činbenici monarhije, da bude uređenje poljskoga pitanja najširoj mjeri otvorena željama i interesima ekstenzivne poljskoga naroda. Ova je izjava ministarskoga predsjednika izazvala u zbornici živahno odobravanje.

Lord Kičener poginuo u bici kod Skagerraka? Prema vijesti „Daily News-a“ poginuo je lord Kičener u pomorskoj bici pred Skagerrakom. List veli, da je „Hampshire“ sudjelovao u toj bici, pa da je na njemu Kičener našao svoju smrt, dok da je izjava o nezgodi kod Orknejskih otoka samo zgozlina izmišljotina.

Svrha ruska ofanzive. „Rječ“ piše, da je najbliže objašnjenje ruske ofanzive u pomoćne Talijanima. U ruskim krugovima očekuju, da će ofanziva uspjeti u toliko, da se austro-njgarške četve povuku s talijanske fronte u Galiciju. Druga je svrha ofanzivi pritisak na Rumunjsku, koja se u zadnje vrijeme očito približila centralnim vlastima. Rumunjske će se naime tako naći na rasrškru, pa će se od nje zadržati, da se izjavi, hoće li u entente ili ne. Osim toga želi se ovom ofanzivom odrezati Bugarsko od njezinih saveznika i održav četve centralnih vlasti na drugim frontama.

Transporti municije iz Engleske u Rusiju. Sa ruske granice javljaju, da se saznaje iz posve pouzdana izvora o velikim transportima municije iz Engleske u Rusiju. Transporti odlaze iz manjih nepoznatih engleskih luka, te putuju u Arhangelsk. Sastoje se redovito od 4—5 transportnih brodova, koje prate po dva razarača,

a djelomicno i podmornice. Takovih transporta stiglo je jutro u Arhangelsk 29. Kod iskravanja municije rabe se moderni engleski strojevi. Iz Arhangelska otprema se municija u Volodgu, odakle ide što je brže moguće na frontu. Govori se, da su istodobno na putu transporti municije iz Japana u Vladivostok, ali se to ne može sa sigurnošću ustvrditi.

Škoranija Hindenburgova ofanziva. U Engleskoj ne mogu nikako shvatiti znastu na 400 milja dugoj ostaloj istočnoj fronti, pa računaju, da je to u vezi s velikim pripremanja za nedeluku velik ulofenziv generala Hindenburga.

Izjava o skupljanju ruskih četa za sadašnju ofanzivu. Berlinski „Tagblatt“ donosi o skupljanju ruskih četa za sadašnju ofanzivu slijedeću izjavu vojara Morah-a: „Neki predznaci, da se je Rusija odlučila za ponovnu akciju, opaženi su poglavito na granici Rumunjske, u Besarabiji. Dvojiti se moglo o tom, je li ta koncentracija četa bila određena za neodluču Rumunjsku, ili opet za staro ratište protiv linije Pruta i Dnjestrja, koje drže naši saveznici. Da će ruske novopokupljene čete biti tako mnogobrojne, da će se moći upotrijebiti za opću ofanzivu sa frontalnom širinom okruglo 400 kilometara, to se je po novinskih vijestima jedva moglo očekivati. Mi moramo dakle u tom, što su se Rusi podigli, vidjeti neobičnu energiju. Ako smo optimisti, možemo reći, da se ovaj rade u posljednjim većim silama Rusije. No ako hoćemo opreznije suditi, moramo se sjetiti, da toj zemlji, bogatoj na ljudima, godimice pridodju najmanje dva milijuna mladih upotrebljivih sila, i da je Rusiji bila kadra načiniti od njih vojnike. No uvijek ostaje istina, da novo poduzetie bojeva na istoku u glavnom treba zahvatiti dopremu municije i topova, koju dopremu ruskom carstvu vrše Amerika i Japan.“

Manifestacije u Washingtonu. U Washingtonu održana je dne 15. o. m. j. mjeseca veljaka manifestacija za uvedenje dovoljnog broja kopnene vojske i mornarice. U povorci bilo je do 75.000 duša, a na čelu joj sam Wilson, koji je poslije svečanosti izjavio: „Mora se učiniti kraj pokušaju u inozemstvu rođenih Amerikanaca, da protiv američkih stranaka izvode politička iznjudjenja u interesu svoga vlastitog interesa. Oni narod burno povladavaju. Ovu će se točku ponajbrže uzeti kao glavnu kod demokratske agije za izbor predsjedništva.“

Prodavaonice duhana i nobina u Srbiji. U raznim mjestima na području Srbije zaposjednutom po c. i k. austro-ugarskim četama, ima se popuniti više koncesija za prodaju duhana i nobina. Prednost imadu ratni invalidi i članovi obitelji poginulih ili borećih se vojnika. Domaći interesantni, koji reflektiraju na jedno od takvih obiteljstava, uzeše svoju volju, te obradloženi u ispravama obloženice mlde poobne trgovačko i obrtničkoj komori u Zagrebu.

Nova parobrodarska pruga Arhangelsk-Amerika. „Agenci Havas“ javlja, da se na željeznicići pruzi Petrograd-Arhangelsk groćničavo radi, te da će pruga biti gotova u kolovožu ili najkasnije u rujnu ove godine. Čim bude sve to dovršeno, bit će obrazovana nova parobrodarska pruga između Arhangelska i Amerike.

Izum za spasavanje posada na podmornicama. Francuski inžinir Polliarda izumio je spravu, kojom se može posada potopljene podmornice uspeti kroz opskrbljivati zrakom, dok je pod nečijom pomoć. Izum je kupilo francusko ministarstvo rata.

U demobilizaciju i raspust parlamenta. Kako je poznato, zatražile su vlasti četvornoga sporazuma od grčke vlade, da smjesta demobilizira svoju vojsku. Grčka je vlada konačno na to pristala, ali kako nije još zaključak odmah i provela, kani sada ententa zatražiti od nje i raspust grčkoga parlamenta.

Novi način brljanja. Nužda i pomanjkanje potrebnog materijala najbolji su izumitelji. Dosele nismo mogli ete ni pomisliti na brljanje bez sapuna, dok su sada naši vojnici dokazali, da je to bilo sasna krivo mišljenje, jer da se možemo vrlo dobro brljati, a da nam ne treba pri tome nikakav sapun. Ovi veli, da je dostatno natrili lice toplom vodom, ali da treba paziti da bude voda čim toplija, makar i vruća i da nije prostuz, u kojem se brijeemo, hladan, jer da inače voda ne manjka. K tomu će se i nekakva praksa, pa nek sapun voda nosi. Mi smo znali za jedno

današnjoj Paliluli. Prostor između Srpske varoši i Karlsala, dakle cijela današnja Kapja Milana ulica i sve pobone ulice, bio je onda prazan i presjecan raznim putevima, od kojih je najvažniji bio carigradski druma, koji je išao oduo od Württemberguju ili Stambol-Kapja i savracu od današnjeg Kralja Milanove ulice, pa povodi Batal-Džamije i Markovog trga u pravcu današnjeg srednjevskog druma, ka ovom praznom prostoru stajala je samo Batal-Džamija, koja je u svima rativama s Turcima igrala važnu strategijsku ulogu, i odmah u njznoj blizini — tamo gdje se sada nalazi kraljeva bašta i velika vojna bolnica sagradjena od prilike između 1720. i 1730. god, koja današnje Kralji Milanove ulice, je upotrijebila, ali je ostala i liza Austrijanaca, pa je, u potpunoj aradi, bila općinska kuća (Rathaus), nalazi se tamo gdje se sada nalazi t. sv. dunavski kvart „Dorčić“, počevši od Velike Pijace pa sve do

same dunavske obale. U gornjem kraju, oko srpske crkve Sv. Arhanđela Mihajla i srpske mitropolije (osnovane gradjene od mitropolita Mojsija Petrovića, 1730. god. i Vicentija Jovanovića 1735.), bilo je osim njemačkih juvaca i nešto srpskih, grčkih i jermenskih kuća, koje su bile u staroj turkoj čaršiji odmah iza Württembergove i Maizerove vojare, od prilike na onj rokskrnici Kralj Petrove i Knez Mihajla ulice. Srpski stanovnici živjeli su u takozvanoj srpskoj varoši izvan gradskih utvrđenja. Isprva su Srbi živjeli u varoši, naročito čim je njemački živili bio brojno slab, ali je već poslije dolaska novopostavljenog guvernera princa Aleksandra Württembergkog, strogo izvršena savjet careva, kojemu se dioba beogradskog stanovništva strogom naredjuje. Tad se i veći dio Srba uselio i prešao u Srpsku Varoš, koja se vremenom proširala od takzovane Varoš-Kapije pa sve do topičderskog druma, i u kojoj je, sudeći po slikama iz onog doba, dosta lijepih kuća. Srpsko stanovništvo u toj varoši nastajevali oni srpski i jerčki stanovnici, koji su se u Beogradu bili zatekli još od Turaka, ali je kasnije znatno povećano priklaženjem imućnijih ljudi iz unutrašnjosti, pa čak i iz Srijema, Bačke i Banata. (Kontac stijeđi.)

brljanje bez sapuna, a to je bilo — jezikom“ pa kako nadolazi eto i drugo, — morat ćemo odsele unaprijed u govoru razlikovati „brljanje jezikom“ i brljanje „bez sapuna“.

MALI OGLASNIK.

Traži se služkinju sa poznavanjem slovenskog ili njemačkog jezika. Daljnje informacije kod uprave lista.

Posli. br. U 265-15-3.

U ime Njegova Veličanstva cara!
C. kr. kotarski sud u Buzetu po tužbi funkcijonara državnog odvjetništva kao javnoga tužitelja protiv Ane Božić radi § 12. Z. od 16-1. 1896. L. D. Z. iz g. 1897 br. 89 u prisuću funkcijonara drž. odvjet. Bigatto kao javnoga tužitelja koja se nalazi na slobodi, nakon glavne rasprave danas provedene, a na osnovu prijedloga učinjenoga od tužitelja, da se uporabi zakon

s u d i o j e:
Anu Božić, udovu pok. Antuna, kcer pok. Josipa Božić i od Antoinje rođ. Božić iz Sluma a pripadnu u Buzetu, 40 g. do staru, kat. vjere, udovicu sa 5 djece od 4 do 16 godina, trgovkinju mlijekom, nepismenu, sa imanjem, već kaznjenu radi mlijeka

krivom:
što je drugom polovicom mjeseca studenoga 1915. poslala iz Buzeta u Pulu tri vrča mlijeka, koje je bilo veoma navodnjeno, te da je time svojom nemaranošću stavila u promet kao hraniva sredstva stvari krivotvorene, dakle prekrsaja § 12. Z. biva 1-1896. br. 89., L. D. Z. iz g. od. 1897. te biva kažnjena

a) na osnovu § 12 istoga zakona n 3 dana zatvora, te u smislu § 389 k. na platež parbenih troškova;
b) na osnovu § 20 spomenutoga zakona se mlijeko zaplijenjeno, dok se na osnovu § 21. nazočna presuda ima objaviti na trošak optuženice u listovima „Hrvatski List“ i „Gazzettino di Pola“ u Pulu.
B u z e t, dne 19. siječnja 1916.

Vivoda v. r. Mgororović v. r.

TRVTKA

J. PARČINA

Ul. Scorzeria 4. TRST Ul. Scorzeria 4.

nudi na prodaju u velikoj količini

MODRE GALICE

domaći proizvod snažno 95%

kao također i

Gume za naurtanje „Trissin“

Prodaje također i

Malinovac (Frambois)

za koji se traže zastupnici uz veliku proviziju za Pulu i okolicu.

1 1 1 Zajamčena vrsnoća robe 1 1 1

Svakovrstno

rabljeno pokućstvo

kupuje

Filip Barbalic

trgovac pokućstva

ul. Sissano 14. PULA ul. Sissano 14.

Svakovrstne pisarničke potrebštine za urede, trgovce i privatnike dobiva se u papirnici Jos. Krmpotić u Puli.